

Газет 2001-йисан
ноябрдилай акъатзава

РД - дин Докъузпара райондин общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета Докузпаринского района РД.

№52 (826) 27-Декабрь, арбе, 2017-йис. Газетдин са экз. къмет кioskрай - 10 манат.

РД-дин хуьруьн майишатдин ва суьрсетдин Министр Абасов Керимхан Саидахмедовича чаз алукъзавай ЦИИИ 2018-йис тебрикзава

Гуьрметлу районгьляяр! 2017-йис муракаб экономикадин гьаларихь ва тебиатдинни гьвадин шартларихь галаз четинди тиртлани, чи республика паталди ам писди хьанач. Гуькуматдин къетген дикъет галаз 2017-йисан нетижайралди чи республикадин хуьруьн майишатдин ва шей гьасилзавай министерствондин хилера гьалар хьсанвилехь дегиш хьана. Чилелзегьмет Чугвазвайбуру къетген ва баркаллу келимайриз лайихлу я. ГьикI лагьайтIа, вири вахтара Дагъустандин къенин югь ва гележег, зегьметдин нетижайрилай аслу яз виликди физва. Малдаррин, техил гьасилзавайбурун, фермеррин, механизаторрин зегьметдин нетижаяр себеб яз, чи туьквенар ва базарар хьсан еридин недай- хьвадай шейъэралди таъмин хьанва. Тарихдиз хьфизвай 2017-йисуз Дагъустандин Минсельхозди, Москва шагьерда кьиле фейи Россиядин «Золотая осень-2017» агропромышленный выставкада

иштиракна. Нетижара РД-дин Минсельхоз жуьреба-жуьре виниз тир еридин продукция гьасилуниз килигна, 56 медалдиз, гьа жергедай яз 41 къизилдинбуруз лайихлу хьана. Алай вахтунда «Гуькуматди куьмек» программадин бинедаллаз набататар артмишунин, багьлар ва уьзуьмлухар кутунин хеб-малдин къадарар ва жуьреба-жуьре жинсер арадал гьунин гьакьиндай, хуьруьн майишат вилик тухунин рекъай фермерри къачунвай пулдин кредитар ва буржар вахкун патал Минсельхоздай куьмекдин тIакьатар чара ийидай проектар кардик ква. И программадин гьакьиндай авай къараррикай ва къайдайрикай РД-дин Минсельхоздин сайтда ганва. И мукъвара Дагъустан Республикади юкъван ва гьвечIи бизнестал машгул компанияриз куьмек гун патал, «Гуькуматдин куьмек» програмадал амал авуна, мад къуд инвест – проект кардик кутун меслят къалурнава. 2020-йисади хуьруьн чкаяр вилик тухунин рекъай программаярни ава. Тарихдиз хьфизвай йисуз хуьруьн майишатди гьасилнавай суьрсетдин къадар 4,7 процентдин артух хьанва. 2018-йис хуьруьн майишатдин хиле зегьмет Чугвазвай ксар патал гзаф ацIай-дигай мумкинвилеринди жедайдахь чун умудлу я. И рекъай, ЦИИИ 2018-йисуз, са хейлин проектар мадни кардик акатда. Алукъзавай ЦИИИ йисан вилик къуй Квехь сагьламвал, гележегдиз ян тагана кипигунин мягькемвал, зегьметда риклер шадардай бегьерар, нетижаяр хьурай! Къуй куь кIвалера берекатди ва къулайвилери гегьенш чка къурай!

Цийи йисан тарихдай

Тестикъ тирвал, Цийи йисан сувар – им лап дегъзаманайрилай атанвай, тарихдин чинра еке чка къунвай сифте суварикай сад я. Археологиядин илимдин алмир, Дегъзаманадин Египетдин пирамидаирин винел ах тармишунар тухвайла, абурув кхьинар алай киредин гичин гьат хьува.

Адал кхьенвай: «Цийи йис» Египетда сентябрь вацран эхирда, марфарикди Нил вацла яд гзаф хьана, селлер алахъзавай вахтунда къаршиламишзавай». И сувар сентябрдин эхирда къаршиламишунихъ вичин къетпен мана авай. Нил вацун яд хкаж хьунин нетижада, Египетдин къумлух дубенда инсанриз техил гьасилдай мумкинвал гузвай.

Египетвийри Цийи йисуз махарик квай аллагъ Амонан, адан юлдашдин ва хчин, скульпторди раснавай буйдин калубар луйткведа эцигна вацал ахъайдай. Са вацран муьгьлетда манийралди, къулралди, шаддаказ а сувар кыле фидай. Ахна абуру Амонан, адан юлдашдин ва хчин буйдин калубар ибадатханадиз хкидай. Цийи йисан сувар гьар са миллетди чпин адетралди, къанун-къайдайралди кыле тухузва.

Дегъ девиррилай, лап яргьал вахтуналди римлуйри Цийи йис март вацран сифте кылера къаршиламишдай. Чи эрадилай вилик 46-йисуз Римдин император Юлий Цезара вичин тварунихъ галай календар туькьурьун эмирна. Са тимил вахтунилай «Юлиан» календардал Европадин уьлквейрин агъалийрини амал ийиз башламишна. Гьа икI, гзаф уьлквейра Цийи йис 1-январдиз сувар яз къаршиламишун тарихдин чинра гьатна. Январдин варз, римлуйрин аллагъ, Янусан тварцелай атанвайди я. Халкъдин мецин эсеррай малум тирвал, Янусахъ, кьве чин авай. Адан чинин калубри, сада тарихдиз хъфизвай йисаз, муькуьдани алуькзавай Цийи

йисаз килигзавай.

Сувар кыле физвай вахтунда римлуйри сада-муькуьдаз Янусан шикил алай пулар пишкешдай. Луквари чпин иесийрихъ галаз сад яз сувар кыле тухудай. Римлуйри чпин император рикелай ракур тавуна, багъа тир савкьатар гваз адан кылив фидай. Сифте и кар хушуналди кыле фидай, гьугьунлай императорди вичи халкъдивай савкьатар гваз атуна талабай. Халкъдин лугьунрай, малум тирвал, Цийи йисан нянихъ, Юлий Цезара вичиз яргьи уьмуьр талабай лук азад хьува.

Римдин император Калигулады Цийи йисан сифте юкьуз майдандал экъечина, савкьат яз ни вуч ганатла, вичин дафтардин сиягьдиз къачудай. Дегъзаманадин Вавилондин Цийи йисан тарихдикай лагъайтла, вавилонвийри сувар гатфарин сифте йикъара къаршиламишдай. Сувар башламишайла, Вавилондин пачагъ са шумуд юкьуз пегьердай экъечина масаниз фидай. А вахтунда пегьердин агъалийри чпин риклиз кIандайвал къугьунар, тунар-хьунар, шаддаказ куьчейра мярекаяр тешкилдай. Са шумуд йикъалай пачагъ пегьердиз вичин векиларни галаз хтайла, агъалияр чпин кIвалахрал хъфидай.

Галиядин (Франция, Англидин уьруьшдин са пай) кельтар лугьудай

миллетди, Цийи йис чпин адетралди къаршиламишдай. Абуру Цийи йисан сувар октябрь вацран эхирда башламишдай. Чна елкадалди квалер гьурчег ийидай хьиз, кельтри чпин квалер омеладин кул-кусралди гьурчегардай. Лугьузвайвал омеладин кул-куси къенвай инсанрин руьгъ кагъадарун патал куьмек ийизвай. Кельтрин Цийи йисан гзаф адетар, римлуйрилай атанвай бур я. Цийи йисуз абуру сад-садаз къизилдин багъа пишкешар ийидай.

Са шумуд асирдилай гугьуниз, Урусатдин пачагъ паб хьайи I-Елизаветадин коллекцияда, багъа къашаралди гьурчегарнавай элжекар кIватI хьанвай. Елизаветадин девирда адет хьанвайвал, итимри чпин папариз пул гудай ва маса пишкешар ийидай. 1800-йисуз ихътин адет къуватда амукьнач. Лап дегъ девирра гзаф халкъари I-мартуниз, тебиатдал чан къевезвай вахтунда, Цийи йис къаршиламишдай. Сифте чи уьлведани I-мартдиз къаршиламишдай и сувар, XIV асирда Москвадин килисадин килин меслятдалди, грекрин календардал бинелу яз, Цийи йис, 1-сентябрдиз кыле тухун тестикъ хьана.

1699-йисуз Европадай хтай Россиядин император I-Петрдин указдалди Цийи йис, 1-январдилай гьисаба къачун тестикъ хьана. Ингъе, Цийи 2018-йис чи квалериз муьква хьанва. Къуй ам, лугьудайвал бахтар, девлетар галайди хьурай! Ам райондин вири агъалиярин квалериз шадвилер гваз атурай! Докъузпара район ада абадвилехъ ва авадаввилехъ тухурай!

Къуй Квехъ виридахъ чанарин сагъвилер, рикIерин шадвилер хьурай!

Эдуард ГЪАЖИБЕКОВ

Лезги эдебиятдин календарь

Шагьбала ШАГЬБАЛАЕВ

Ялцутъ Эмин (1668-1777) - 350 йис;
 Етим Эмин (1838-1885) - 180 йис;
 Ахпегъ Гъажи (1868-1918) - 150 йис;
 Нуредин Шерифов (1883-1952) - 135 йис;
 Зияудин Эфендиев (1903-1980) - 115 йис;
 Мемей Эфендиев (1903-1944) - 115 йис;
 Шагь-Эмир Мурадов (1913-1996) - 105 йис;
 Дагълар Абдуллаев (1933) - 85 йис;
 Гъаким Къурбан (1938) - 80 йис;
 Азиз Алем (Фатуллаев) (1938) - 80 йис;
 Ханбиче Хаметова (1938) - 80 йис;
 Мердали Жалилов (1943) - 75 йис;
 Абдул Фетягъ (1948-2003) - 70 йис;
 Фейруз Беделахтул (1948) - 70 йис;
 Пакизат Фетуллаева (1948) - 70 йис;
 Мегъамед Саидикъ (1953) - 65 йис;
 Майрудин Бабаханов (1958) - 60 йис.

Туькьурайди - Ш. Шагьбалаев

Мубаракрай Цийи йис!

Къуй алуькдаи Цийи йис
 Гвайди хъуй девлет, ирс,
 Рикле твадай жанлу гъисс
 Гъар са ватангълидин.
 Замана хъуй ислягъди,
 Цийи йис чаз - мублагъди.
 Авай мурадар къилиз
 Акъудрай чи Аллагъди!
 Пашманвилер тахъурай,
 Абур гару тухурай.
 Муьгъуьбтди цуьк гъурай,
 Бул хъуй цийи хизанар.
 Къуй зегметдал рикъ алаз,
 Дуьз рекъе хъуй инсанар.
 Пачагъар хъуй регъимлу,
 Ислягъвал хъуй къадимлу.
 Цийи йисан кам гъа и
 Рекъе хъурай лигимлу!

Хуьрерин яшайиш

Квевай тарихдиз хъфизвай 2017-йисуз жемьатдин вилик вуч ийиз алакьна ва алуькзавай 2018-йисуз вуч проектар тамамарун фикирдик ква?

Чна хуьрерин муниципальный тешкилатрин къилеривай къачур интервьюйрин бинедаллаз агъадихъ баянар ганва:

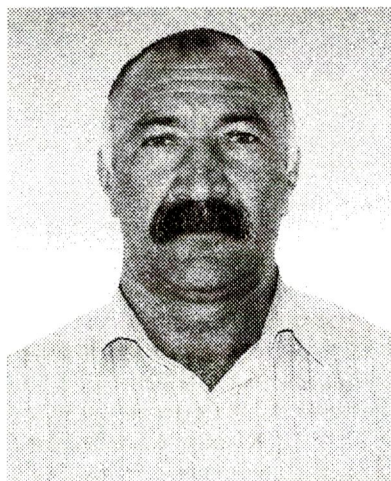
Усугъчай

Усугъчай хуьруьн администрациядин къил Фаргъад Мисриханова кьейдзавайвал, 2017-йисан мартдин вацра Усугъчай вацал алай муькьуьн каникай башламишзавай Межид-убадин чилер дигидай целди таъминарзавай къаналдин сив, саки 40 метр бетонламинша туькьур хъувуна.

- Гила агъалийривай са манийвални авачиз аниз яд ягъиз жезва. Амма гъайиф хъи, аниз яд ядай гатфарин вахт алуькъяйла, инсанри къил баштанзава, - кьейдна Ф. Мисриханова.

Адалай алава яз, къенепата авай хуьруьн майишатдин къаналар миьнава.

Вилик квай 2018-йисуз

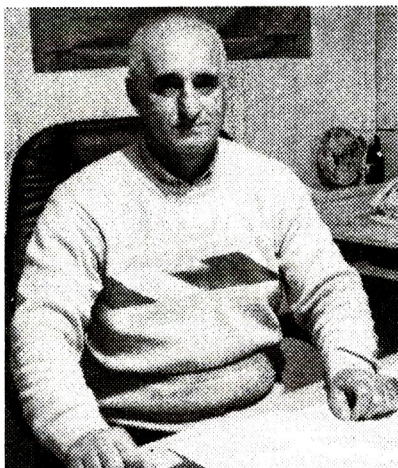
рекьериз чиргъ вегъин ва «Пиар» участок дугудай целди таъминарун рикъик ква.

Миграгъ-Къазмаяр

Миграгъ-Къазмайрин хуьруьн администрациядин къил Гъ. Бухсаева кьейдзавайвал, 2017-йисан девирда хуьр аваданламишун пагал къилиз акъудиз алакьай хъсан крарикай сад Ватандин Чехи дяведин иштиракчийрин тимтал тамамдаказ цийи хъувун я. Къилди къачуртла, керамогранитный къванералди адан винел патан акунар гуьрчег гъалдиз хкана. Са километрдин мензил къван рекъиз чиргъ вегъена, ремонтдин къвалахар тамамарна. Хуьруьн сергъятра

аялрин бахчадин дарамат эцигдайлани администрация кьерехда акъвазнач. Ам эцигун патал герек тир чилин участок чара

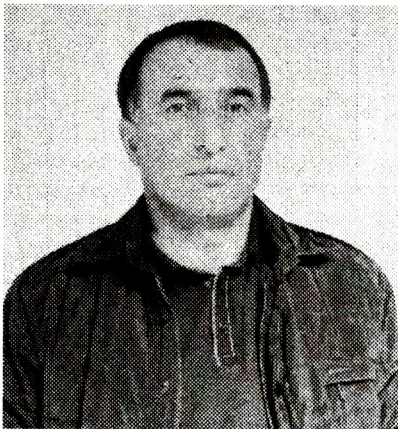

авуна. Идалайни гъейри, улакьрин гъерекатриз манийвал гузвай, рекьерин элячзавай са бязи чкайрик турбаяр кутуна, къайдадиз хкана.

Вилик квай 2018-2020-йисара кылиз акъудун патал планрик квай месэлайрикай рахадайла, Гь.Бухсаев важиблу месэлайрал акъвазна. Ада кьейд авурвал, цийи мектеб, хуьруьн ким, администрациядин дарамат ва ФАП-дин дарамат эцигун, хуьруьн клуб тамамдаказ цийи хъувун, 8 километрдин мензилдик хъвадай цин цийи турбаяр кутун, цилинин муьгь ремонт хъувун ва рекьериз хирхем вегьин фикирдик ква.

Миграгъ

Миграгърин хуьруьн администрациядин кьил Теймур Бабаевани 2017-йисан муддатда авур бязи кваллахрикай баянар гана. Малум хъайивал, тарихдин часпардив ахгакъзавай йисан девирда «Теки-Миграгъ» цин

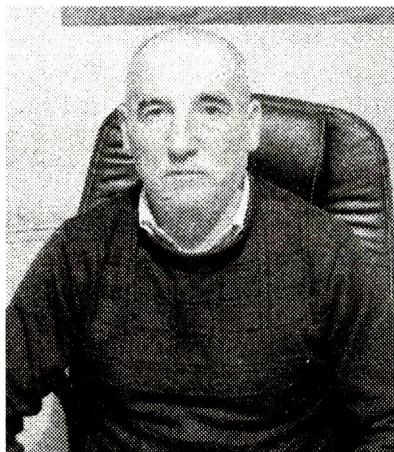

къанал гуьнгуьна хтун патал хейлин кваллахар тамамарна ва хъвадай яд михьйдаказ хуьнин чкаяр туькьурна.

Т. Бабаева ихтилат авурвал, 2018-йисуз кылиз акъудун патал фикирдик квай важиблу месэлайрик хуьруьн администрациядин дарамат эцигун, СДК-дин дарамат тамамдаказ ремонт авун ва хуьруьн рекьер, хъвадай ва дигидай цин линияр гъамиша къайдадик кваз хуьн акатзава.

Мискискар

«Мискискарин хуьруьн» муниципальный тешкилатдин кьил Ш.М.Магъарамова кьейдна: - 2017-йисуз чна, чи хуьруьн кьене авай са бязи рекьер къайдадиз хкана, гьакда 2 км мензилдин хъвадай цин линия дуьзар хъувун патал, шлангни къачуна, гъазурнава. Алуькзавай Цийи йисан гатфарин кыляй чилик кукхтуна, дуьзар хъийида.

2018-йисуз чи пландик ква: Хуьруьн кимин майдан алай чка, чиле плита туна, туькьур авун, клубдин чкадин цлар чур хъууна, цийидаказ эхцигна, вири сувагъ хъийида. Хуьруьн рекьерин гъахъзавай кьве кьекъуьн гъаркьуь хъувун ва масабур.

Каракуьре

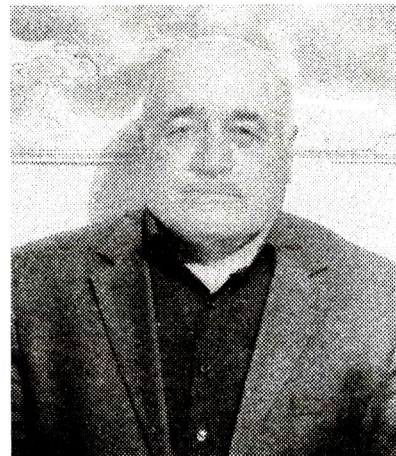
К а р а к у ь р е д и н администрациядин кьил Нуруллагъ Гуьлагъмедова кьейд авурвал, акъатзавай 2017-йисуз агъадихъ галай кваллахар тамамариз алакьна:

1. Кылин рекьиз саки 5 км мензилдиз чиргъ вегьенва;
2. Кылин рекьяй хъвадай яд физвай саки 1 км турбаяр рас хъувунва;

3. Хъуьтгуьн гъазурвилер акъаз рекьин кьерехра шимедин кунтгар гъазурнава;

4. Пул ахъай тахъвуниз килигна, хуьруьн администрациядин дарамат туькьур хъувунин кваллахар акъваз хъанва.

Вилик квай 2018-йисуз чи

планда агъадихъ галай кваллахар авун ава:

1. Кылин рекъ бетонламышун;
2. Школа галай патахъ физвай саки 2 км рекьиз чиргъ вегьин;
3. Х. Заманован тварцихъ галай куьче цийи хъувун;
4. Ким цийи хъувун;
5. Инсанар кватI жезвай чкаяр ишигълаван авун.

Цийи Каракуьре

«Цийи Каракуьре хуьруьн» администрациядин кьил Г.М.Парванаев, и хуьруьн администрациядин кылиз атана са акъван вахт туш. ИкI ятлани ада са бязи кваллахар тамамарнава; месэла: Хуьруьн кылин рекьерин кьерехривай фенвай яд авай кубуйрикай, рекьериз зиян хкатдай хътин 100 метрдин мензил туькьур хъууна. Лап чуру кьве чкадила, машинривай элячI жедайвал, турбаяр кутуна.

2018-йисуз Г. Парванаева лугъзва:

-Хуьруьн кьерехра авай куьчяр ишигълаван ийида ва «Кьер», «Гаругъ» участокриз (2км. мензилриз) чиргъ вегьида; - хуьруьн кьеняй фенвай чкаяр михъивилик

хуьн патал, рекьин кьерехрив гвай, яд авахьна физвай хуьлер техникадин куьмекдалди михьи ийида; рекьерин ва хуларин

майданрик машиндивай элячI жедай турбаяр кутада ва гьар са агьалидин кIвалихь хьфидай дарваздик (вири санлай 250 турба кутун герек жезва) турбаяр кутада.

Авадан

«Авадан хуьруьн» муниципальный тешкилатдин кьил Б. М. Мегьамедрагьимова кьейдна: - Чна 3 километр, хуьруьн кьене авай

куьчяр, вацIун чиргь вегьена, грейдердал дуьзар хьуьна ва хуьрузь яд кьезвай 2 километридин кьанал михьна, хуьруьн кьене авай 4 куьче газдал таьминарна. 2018-йисуз амай куьчяр вацIун чиргь вегьена, дуьзар хьийида, хьвадай цин линияр цийи хьийида: хуьруьн кьерехдай фенвай яд хкатзавай кьанал деринар хьуьна туьхкIуьрда. Электролинияр цийи хьуьн ва пулдин такьатар хьайила,

хуьрузь гьахьзавай кьилин рехьни кьир цана, дуьзар хьуьн шландик ква.

Кьуруш

Йисан эхирда хуьруьн кьене кьилиз акьудай бязи кIвалахрикай Кьурушрин хуьруьн администрациядин кьил Тагьи Башировани ихтилатна. - Дагьлук хуьруьн чегин шартIара месэлярни бажагьат тIимил ава. Муькуь хуьреринбур хьиз, и хуьруьн агьалиярни майишатдал машгьул я. Т.Баширова 2017-йисан муддатда кьенепатан майишатдин рекьер кьайдадик кухтуна. Хуьруьн администрациядихь махсус

тракторни ава, ам исятда тамамдаказ кьайдадик ква ва хуьтIуьн вахтунда ада рекьер живедикай михьи ийизва. Гьелбетда, фикирдик квай вири месэляра кьилизни акьудиз хьанач, такьатрин кьитвал авайвиляй.

Цийи йисуз кьилиз акьуд патал фикирдик квай месэлярикай рахадайла, Тагьи Баширова эвелни-эвел администрациядин дарамат ва Ватандин ЧIехи дяведа чанар гайибур рикелел хьунин обелиск цийи хьийиз кIанзавайдакай лагьана. мадни, райондин сергьятра туристрин база эцигунин фикирни авайдакай лагьана. И кIвалах гележегда райондин администрациядихь галаз кьилиз акьудун шландик ква.

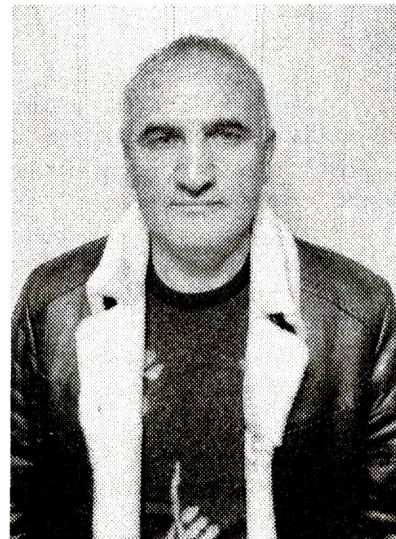
«Мамед Абасова эцигай спортзал гьелелиг тамамвилелди акьалтIнавач. Алай вахтунда кьенепатан бязи кIвалахар тамамар хьуьн ва спортдин тадаракар герекзава. Гатун вахтунда чи хуьрузь М.Абасова вични атанай, санлай

кьачурла, эцигунрин кIвалахрилай ада разивална», - алава хьуьна Кьурушрин хуьруьн администрациядин кьили.

Кьалажух

Кьалажухрин администрациядин кьиле Замидин Мирзоев акьвазна са тIимил вахт я. Гьавилияй чна адавай анжах кьведай йисан муддатда хуьр абадвилехь тухунин макьсаддалди вилик эцигнавай месэлярикай, гележегдин планрикай хабарар кьуна.

Садазни сир туш, и хуьре гьялна кIани месэляра гзаф кIватI хьанва. Кьилди кьачуртIа, хуьруьн кьил З. Мирзоева кьейд авурвал, хуьтIуьн мишекьатвилер алагдайла кьулукь, сифте нубатда хьвадай яд хуьруьн магьлейриз виридаз сад хьиз паюн патал цин чIехи гьамбархана эцигда ва ишлемишзавай ятар рекьеризни куьчяр ахьай тавун патал махсус турбаяр кутада. Хуьруьн кьенепатан ва хуьряй экьечIзавай рекьерни пис гьалда ава, улакьрин гьерекатриз гзаф манийвилер жезва. И месэля гьалун патал хуьруьн кьилин магьлейрин рекьер ва Миграгь-Кьазмайрал кьван рехь («Яран кьил» участокдал кьван) хьсан кьайдадиз хкидай фикир ава.

Цийи (2018) йис алуькьдалди вилик, хуьруьн кьилин куьчяр, тешкилатар ва общественный чкаяр, санлай 40 чка, йифен вахтунда ишигIлаван ийидай фикирни ава. Исятда чкаяр тайинарнава ва кIвалах пландин бинедаллаз кьилиз акьуддайвал я.

Агъалийрин зегъметдалди ва такъатралди

Са бязи хуърерин агъалийрин жергейра рекъер, мукъвер, булахар, кимер, мискИнар туькIуьр хъувуник ва маса сувабрик пай кутазвай ксар авачиз туш. Агъадихъ 2017-йисуз са бязи хуърера, агъалийри чпин такъатралди тамамарнавай кIвалахрикай гъвечи кьейдер ганва.

Каракуьре

И мукъвара Каракуьре хуьруьн «Къелин» магъледин агъалийри чпин зегъметдалди километрдин мензилдиз къван хъвадай цин турбаяр кутуна. И жуьреда, абуру «Къелин булахдиз» маса чешмедай хъвадай яд алава хъувуна.

И карда иштиракайбурун дестедик 14 кIвалин агъалияр ква: Шихмурадов Амудер, Идаятов Велимурад, Шамурханов Гуьляли, Шамурханов Мирзевала, Агъасиев Бахтияр, Бубакишиев Закир, Бубакишиев Ражидин, Залов Зал, Агъарзаев Агъарза, Мамерзаев Фарид, Агъарагъимов Замир, Асваров Низами, Агъаев Захар, Жамидинов Ромен.

Каракуьре хуьруьн винидихъ кьейднавай магъледин агъалийриз гила хъвадай цин жигъетдай дарвал амач.

Мискискар

И мукъвара Мискискарин хуьруьн «Уьр» тIвар алай магъледин агъалийри мяргъяматлувилин кардик къуьн кутун фикирда аваз,

жемятдин ким, мискИндихъ галай кIвалин цлар ва къавун са бязи къайдадикай хкатнавай чкаяр туькIуьр хъувуна. Зегъметдин мергъяматлу кардик пай кутур рухвайриз жемятди сагърай лугъузва.

Цийи-Каракуьре

Тарихдиз хъфизвай 2017-йисуз халкъдин крарик къил кутурбурун жергеда Цийи Каракуьре хуьруьн агъалиярни ава. Абуру чпин такъатралди ва зегъметдалди и мукъвара хуьруьн тешкилатдин къиле тайинарнавай Г.М.Парванаевни галаз Х.Тагъиран тIварунихъ галай куьчедай фенвай, хъвадай цин булахдин 100 метр ва адан бине эгечIзавай чкадила 30 метрдин мензил эгъуьнунин кIвалахар тухвана, турбаяр куктуна, къайдадиз хкана. Идалай гъейри мискИндихъ фенвай рекъиз 5-6 КАМАЗ-да авай вацIун чиргъ вегиналди, текдиз сувабдин кардик вичин пай кутур Зелымхан Зербалиеван тIварни къаз жеда.

Авадан

Чи райондивай яргъа авай Авадан хуьруьн агъалийринни, тарихдиз хъфизвай йисуз сувабдин кIвалахрик чпин пай кутун тавуна тунач. Абуру чпин такъатрин ва зегъметдин куьмекдалди чпин хуси майишатрихъ физвай хвалар, хандакIар алай чкайрилай турбаяр кутуна, саламатдивди элячIиз жедай къайдадин къулайвилер тешкилна.

Миграгъ-Къазмаяр

2017-йисан эхирра хъиз Миграгъ-Къазмайрин агъалийрин иштираквал аваз 300 метрдин мензилда алава яз цин турбаяр

куктуна, хъвадай яд бес тежезвайвилей юкъван линиядиз яд алава хъувуна. Хуьруьн къил Гь. Бухсаева къил кутур и хъсан кIвалахда зарбачивилелди хейлин агъалийри иштиракна: Бухсаев Мегъамеда, Кичибекон Бахтияра, Жафаров Азима, Агъмедханов Къалима, Ярагъмедов Зейнала, Гуьлметов Руслана, Эмирханов Эмирхана, Эмирханов Эльмана ва масабур.

Миграгъ

Алай вахтунда Москва шегъерда яшамаш жезвай миграгъви Тарлан Исмаилова хуьруьн къене авай рекъер къайдадик кутуна, 80-дав агакъна йифен вахтунда куьчяр ишигълаван авун патал 80-дав агакъна фонарар кардик кутуна, «Усугъчай-Миграгъ» куьгъне рехъ цийи хъувуна. Вири и кIвалахра Тарлан Исмаилова вичи, гъакIни хуьруьн агъалийри гъевесдивди иштиракна. Жегъил карчиди вич ватандиз хтай къве гъафтедин къене герек тир техника желбна, вирибуру алхишдай кIвалахар тамамарна.

Чаз малум тир делилралди, Тарлан Исмаиловаз гележегда хайи хуьруьн мискIин, спортзал ремонт хъийидай фикирни ава.

«Гъар са агъалиди вичин хайи макан патал са гихътин ятIани хъсан кар авун лазим я», - лугъузва Тарлан Исмаилова.

Къуруш

Вири хуьрера хъиз, Къурушрин хуьрени 2017-йисуз жемятдин иштираквал аваз къилиз акъуднавай умуми кIвалахар ава. ИкI, тарихдиз хъфизвай йисуз

агъалийри хъуьтлуьн вахтунда цин дарвал тахьун патал вахтунда амаз и месэла гьялна. Хъуьтлер дагълух хуьре гзаф мишекъатбур тирвилай алатай йисара хъвадай цин турбаяр мурклади къазвай. И татугайвал арадай акъудун патал администрациядин къил Тагъи Баширова къил кутуна, жемьтди къетлен зегьмет чуьгуналди са

километрдин мензилда цин турбаяр (1 метрдинни 20 сантиметрдин) дериндик кутун хъуьна. Къванер квай кьели чилэй хандаклар эгъуьнин кваллах агъалийри гуьгъуьллувилелди авуна ва нетижада яд авай турбайривай кьели аязриз дурум гуз желайвал авуна.

Мадни са мергьяматлу кваллах къейд тавуна жадач. Хуьре ток бес

тежесвайвилай, тарихдиз хъфизвай йисуз Къурушрин хуьруьн вад агъалиди чпин такъатрихъ 250 киловаттдин трансформатор къачуна, хуьруьнэгълиьриз пишкешна. Хуьруьн администрациядин къили хабар гайивал, трансформатор и мукъвара кардик кутада, адаз талукъ тир линияр ва масабур гъазурнава.

2017-йисуз спортдин рекъе агалкъунар къазанмишай чи ватанэгълияр

Нубатдин гъалибвал

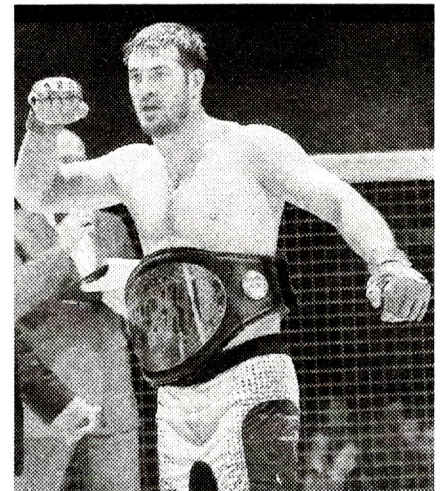
Вичин ери-бине Докъузпара райондин Каракуьре хуьрай тир спортсмен Артур Алискерова Россиядин ФССП-дин (Федеральная служба судебных приставов) текба-текдиз женг тухунин жуьрейрай 2017-йисан чемпионатда 90 кг-дилаь вниз заланвал авайбурун арада 1-чка къуна.

Твар къунвай чемпионат алатзавай йисан 21-апрелдиз Московский областдин Химки шегьерда кьиле фена. Акъажунра уьлкведин вири федеральный округрай 120 спортсменди

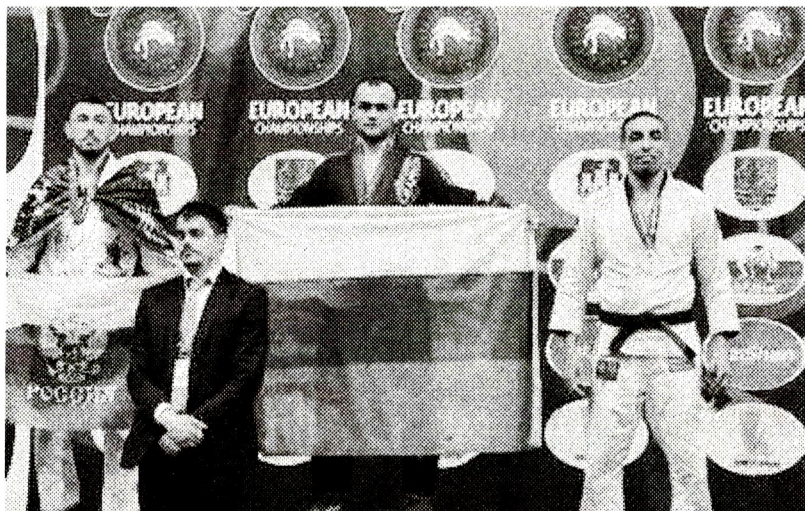
иштиракна. Артур Алискерова чемпионатдин сергьятра пуд женг тухвана ва вири женгера гъалибвал къазанмишна.

ФССП-дин директор, РФ-дин къилин судебный пристав Д.В.Аристов спортмендив талукъ грамота вахкана.

Рикел хкин, А.Алискеров самооборонадай «Микс-комбат» Россиядин чемпионвили члуьунин сагъиб, ММА-дай дуьньядин чемпионатдин гъалибчи я.

Европадин чемпион

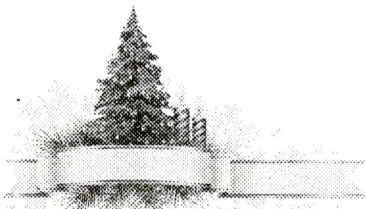

Цинин йисуз Сербиядин Нови Сад шегьерда грэплингдин «GI» жуьредай кьиле феи Европадин чемпионатда Докъузпара райондин Усугъчай хуьрай тир Абдуьза Садирова 86 кг-дал къван заланвал авай спортсменрин арада къизилдин медаль къачуна. Европадин чемпионвили твар къачур финалдин бягъс чи ватанэгълиди Россиядин ватандаш тир Арсений Султановахъ галаз кьиле тухвана.

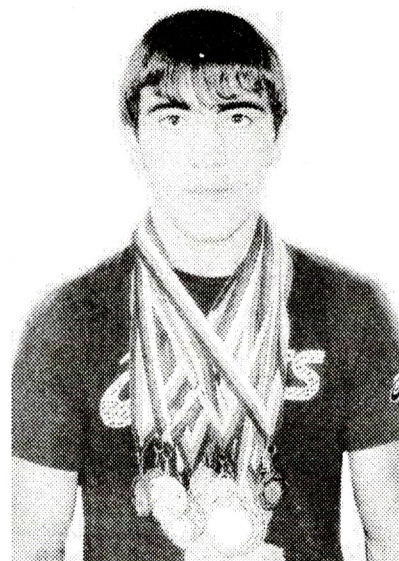
Къейд ийин, Европадин дережада кыле феи чемпионатда гъалибвал къазанмишуни спортсмендин алакьунарни вердишвилер субутзава.

А.Садиров 1993-йисуз Усугъчай хуьре дидедиз хъана. Гъвечли чъавалай спортдин азадказ къуршахар къунин жуьредал машгъл хъана. Инлай виликни ада азадказ къуршахар къунай ва грэплингдай уьлкведин, республикадин жуьреба-жуьре акъажунра, чемпионатра са шумуд сеферда гъилибвилер ва приздин чкаяр къазанмишна.

Россиядин чемпион

Тарихдиз хъфизвай йисан 18-20-ноябрдин йикъара азаддиз къуршахар къунай Хасавюрт шегъерда Гъамид Гъамидован тварунихъ галай спортдин Дворецда Россиядин пагъливанрин арада акъажунар кыле фена. Гегъенш сергъятдин къулара кыле физвай гъужетра Дагъустандин, Республика Крымдин, Чечнядин, Калининграддин областдин, Кеферпатан Осетиядин, Москвадин, Кемеровский областдин, вири санлай къачурла, Россиядин 32 региондай атанвай 427 пагъливанди иштиракна. Дагъустандин командадик кваз и акъажунра Докузпара райондин Каракуьре хуьряй тир Шихмуратов Атамани иштиракна. 79 килограммдин заланвал авайбурун жергеда Атама сад лагъай чка къуна.

Чешнелу яз къалурзава

Алай йисан 18-мартдиз азаддиз къуршахар къунай Новочебоксарск шегъерда кыле феи Чувашский

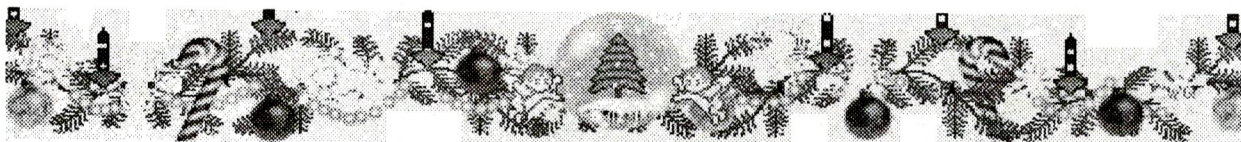
республикадин чемпионатда Докузпара райондин Мискискарин хуьряй тир Гъажи Гъафизова II чка къуна. Акъажунрин вахтунда пуд бягъс тухвай жегилди 15-апрелдиз кыле фидай Поволжский федеральный округдин чемпионатда иштиракдай мумкинвал къазанмишна.

Гъажи Гъафизов грекринни римлуйрин жуьреда къуршахар къунай спортдин устад, Россиядин хейлин чемпионатрин, турниррин чемпион ва призер, 4 сеферда Ульяновский областдин чемпион я. 2012-йисал къван ам Ульяновскда грекринни римлуйрин жуьреда къуршахар къунал машгъл хъана. Алай вахтунда ам Чувашия республикада яшамыш жезва ва ЧГУ-дин стоматологический факультетда клелзава.

Дагъви спортсменди РФ-дин лайихлу тренер, 2016-йисуз Рио-де-Жанейрода хъайи олимпийский къугъунра Россиядин патай арбитрдин везифаяр кыле тухвай А.Крикован гъилик вердишвилер къачузва. Адакай азаддиз къуршахар къунай спортдин устадвиле кандидат, 2016-йисуз студентрин арада кыле феи спартакиададин чемпион хъана.

Къейд ийин, жегилди вич спортдин, клелунин ва общественный рекъера чешнелу яз къалурзава. Университетда, шегъерда кыле физвай жегилрин мярекатра ашкъидивди иштиракзава.

Чаз адахъ клелуна ва спортда гележегдани агалкъунар хъана кланзава.

Гуьгьуьллу крарик кьуьн кутаз

(Волонтеррин Йисаз талукь яз)

Россиядин Федерацияда 2018-йис гуьгьуьллубурун дестейрин (волонтеррин) Йис яз кьиле тухуда. Идан гьакьиндай РФ-дин Президент В. Путинан Указла (№ 583, 2017-йисан 6- декабрь, Москва, Кремль) кьалурнава ва кьеднава. Халкьдин арада гуьгьуьллуьн кьвалах тухузвайбурун роль, гьар гьи уьлкведа хьайитлани, кьетленди ва важиблуди я. Волонтервилин жигьетдай еке мукьуф авай, меденивилин вилик финин кьайда мягькем гьукумат Великобритания я. XIX лагьай асирда, тарихдиз ам «Кьизилдин асир» твар алаз хьфенва. А вахтунда ана мергьяматлуьн тешкилатар христиан диндин бинейралди тешкилна. Адан кьилин макьсад

инсанрин уьмуьрдин шартлар фикирдиз гьун тир. Сифте яз гуьгьуьллубурун (волонтеррин) дестейр С. А. Барнета арадал гьана ва и кардал студентар желбна. Абурун мурад рабочий кварталда авай инсанрин яшайишдин шартлар хьсанарун, чпин кьуватар тешкилун яз гьисабиз жедай. 1884-йисуз Лондонда Тойнби-холл твар алай чкада волонтеррин сифте община тешкилна. Гуьгьуьллубурун дестейра авайбуру кьилдин инсанриз пулдин такьатар гузвай. Чехибуруз образованиедин курсар, гатун каникулриз аялриз лагерар тешкилзавай. Россияда волонтеррин гьерекат цийиз кардик акатнавай яшайишдин хел я.

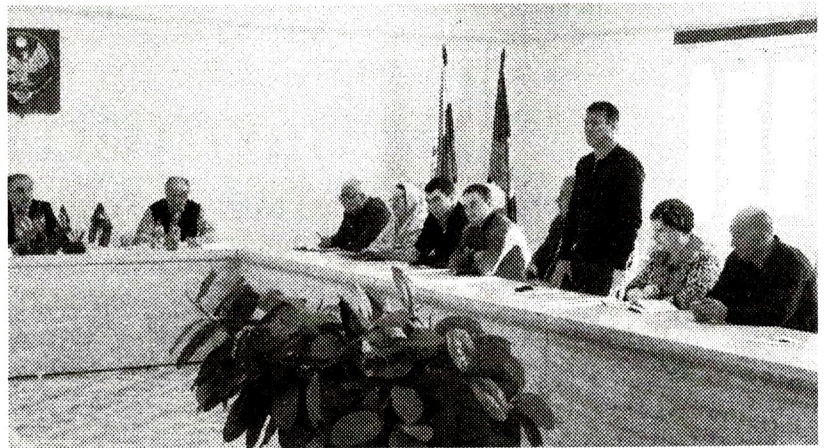
Кье адан жергейрик квайбуру диде-бубайрикай магьрум аялриз куьмекзава, абур хуьн паталди пулар кьватдай акцияр кьиле тухузва ва гьукуматрин тешкилатрихь галаз кьвалахзава. Волонтерар, чпихь килигдай ксар амачир начагь инсанрихь гелкьезва, абур коммерциядин бур тушир фондар арадал гьана, начагь инсанар герек тир дарманралди таьминарзава. Волонтерри тухузвай кьвалах гегьеншиди ва общество патал хийирлуди я. Абурухь экология хуьниз, ам артмиш хуьниз кьуллугьзавай маилар ва маса экуь мурад ар ава.

Эдуард ГЪАЖИБЕКОВ

Сечкийриз гьазурвилер акуникай

18-декабрдиз район администрациядин заседанийрин залда кьиле фейи совещанидал райондин ТИК-дин председатель Жалал Жалалова хуьрерин кьилериз, УИК-рин председателриз ва райондин активдиз 2018-йисан 18-мартдиз кьиле филдай РФ-дин Президентдин сечкийрин гьазурвилерикай ихтилатна. Кьейд авурвал, сечкияр кьиле тухун патал УИК-ар тамамвилелди гьазур я. Гуьгьуьнлай ам «Россиядин Федерациядин Президентдин сечкийрин гьакьиндай» 2003-йисан 10-январдин 19-нумрадин федеральный кьанунда 2017-йисан 5-декабрдиз хьанвай дегишвилерал акьвазна.

Дегишвал адакай ибарат я хьи, федеральный сечкийра сифте яз ватандашривай чеб авай чкайра, учетдай акьуднавай шагьадатнамаяр галачиз, сес гуз жеда. Яни, гила Россиядин ватандашривай неинки чеб регистрация хьанвай чкадай, гьакь вич сечкийрин юкьуз гьина аватла, гьа авай чкадани учетдай акьудунин талонар галачиз сес гуз

жеда, кланзавайди анжах виликамаз арза кьхин ва жуваз кьулай тир сечкийрин участокрихь галкьурун я.

Сечкияр эгечдалди эхиримжи кьуд юкьуз регистрация тахьанвай чкадай сес гуз кланзавайбурувай (месела, командировкадиз акьатзавайвиляй) чеб пропискада авай чкадин УИК-див арза вугуз жеда, арзадал махсус марка алкьурзава, маркадин са пад сес гудайдан фамилиядин кьаншарда алкьурда.

Сечкияр гатлундалди 45

йикьалай фад тушиз ва 5 йикьалай геж тушиз ихьтин арзаяр ТИК-ра, МФЦ-ра ва государстводин кьуллугьрин порталдин куьмекдалди вугуз жеда.

Эхирдай Ж.Жалалова кьейд хьувуна хьи, гьар са руководителди и сечкийрик вичин пай кутун герек я. Арзаяр кьабулунин кар ТИК-ди ва МФЦ-ди тайинарнавай графикдин бинедаллаз, гьар юкьуз пуд сятда кьабулда.

К.ФЕРЗАЛИЕВ

«Фиярикай риваятар»

И мукъвара Махачкъалада кардик квай «Мавел» чапханада къетлен бажарагъ авай шаир ва публицист Мердали Жалилован къелемдикай хкатнавай «Фиярикай риваятар» ктаб чапдай акъатна.

РФ-дин писателрин ва журналистрин союзрин член, РД-дин медениятдин лайихлу къуллугъчи, Гъжибег Гъжибегован, Мегъамед Гъжиеван тварарихъ галай ва «Дагъустандин къизилдин къелем», «Къизилдин лекъ» премийрин лауреат тир М.Жалилован къелемдин бегъерлувални хчивал, къетленвални итижлувал икъван члавалди чапдай акъатнавай жуьреба-жуьре ктабри успатзава. Инал завай кълчийриз фадлай таниш тир «Гафунин майданар», «Къацу къашар», «Билбил базардал», «Ирид лагъай мертебадай», «Сергъятдал», «Къепирви Жавид», «Машмаш тарак», «Къенин югъ», «Халкъдин духтур» ва хейлин маса ктабрин тварар къаз жада.

«Фиярикай риваятар» ктаб твар-ван авай юрист, Дагъустандин

Верховный суддин судья Зият Бедирович Седрединован 70 йисан юбилейдихъ галаз алакълу яз чапдай акъуднава. Авторди вичи Фиярин хуьруькай, агъалийрикай жуьреба-жуьре йисара кхьенвай очеркрикай, шииррикай, шикилрикай менфят къачунва.

Авторди ктабдиз ихътин твар гунни дуьшубшдин кар туш. Гъакъикъатдани, «Риваятрин» сагъибар» твар ганвай ктабдин кхиле гъатнавай очеркар риваятриз ухшар я. Къетлен чка ктабдин къилин игит тир баркаллу ватангъгли Зият Седрединован лайихлувилерикай, адан тухумдикай кхьенвай очеркри кунва. Мадни, жуьреба-жуьре хилера лайихлу дережаяр къазанмишнавай фиявир тлимил авач: Ашукъ Ширин, Тарлан Мамедов...

Ктабда икъван члавалди санани чап тахъанвай ашукъ Ширинан манийризни чка ганва. «Рекъерин къейдер» твар ганвай кхил маракълу, куьруь эсеррикай ибарат я.

Шак алачиз, ктабда и ажайиб хуьруьн тарихдикай, баркаллу ватангъглийрикай малуматарни делилар, итижлу мезелияр, къейдер гъатнавайвиляй ам неинки фиявийриз, гъакъ гъар са лезгидизни маракълу жада.

Куругъли КЪАЛАЖУХВИ

ПРОТОКОЛ

публичных слушаний по проекту Решения о внесении изменений в Устав муниципального района «Докузпаринский район»

с.Усухчай

19.12.2017г.

Место проведения: актовый зал администрации МР «Докузпаринский район», находящийся по адресу: РД, Докузпаринский район, с.Усухчай, ул. Х.Д. Заманова, д.2.

Время проведения: 10 часов 00 минут.

Председательствующий: - Ахмедов А.И.

Секретарь: - Агакеримов А.А.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

Учет мнений населения и предложений граждан по проекту Решения о внесении изменений в Устав МР «Докузпаринский район»

На публичных слушаниях присутствует 65 человек:

депутаты МР «Докузпаринский район» - 16 человек; представители органов местного самоуправления - 9 человек и 40 граждан.

Слушали:

Ахмедов А.И. - председатель собрания депутатов муниципального района «Докузпаринский район» - руководитель рабочей группы по организации и проведению публичных слушаний проинформировал участников публичных слушаний о решении №20-2, которым был принят проект Решения о внесении изменений в Устав МР

«Докузпаринский район» и предложил вниманию проект решения о внесении изменений и дополнений в устав муниципального района.

В процессе обсуждения письменных заявлений не поступило.

Поступили заявления и предложения в устной форме, которые рекомендовали принять проекта решения о внесении изменений и дополнений в Устав МР «Докузпаринский район»

Выступили:

1. Идрисов Я.И. - отметил, что, в общем, проект решения о внесении изменений и дополнений в Устав МР «Докузпаринский район» отвечает законодательству Российской Федерации и Республики Дагестан. 2. Алискеров И.М. - Я поддерживаю предложение Идрисова Я.И. и

предлагаю принять проект решения о внесении изменений и дополнений в Устав муниципального района «Докузпаринский район» 3. Гаджиев А.Я. - поддержал проект решения о внесении изменений и дополнений в Устав муниципального района «Докузпаринский район»

Заключительное слово председательствующего на публичных слушаниях:

Публичные слушания по проекту внесения изменений в Устав проведены в соответствие с действующим законодательством Российской Федерации и нормативными правовыми актами МР «Докузпаринский район».

Публичные слушания считать состоявшимися. Протокол публичных слушаний опубликовать в районной

газете «Эренлардин сес» и разместить на официальном сайте МР «Докузпаринский район».

По проведенным публичным слушаниям по проекту решения о внесении изменений и дополнений в Устав МР «Докузпаринский район» выслушав мнения выступавших

Решили:

1. Одобрить проект решения о внесении изменений и дополнений в Устав муниципального района «Докузпаринский район» с учетом предложений от граждан, присутствующих на публичных слушаниях.

2. Рекомендовать Собранию депутатов

муниципального района «Докузпаринский район» принять изменения и дополнения в Устав МР «Докузпаринский район».

Председатель Собрания: А.И. АХМЕДОВ

Секретарь: А.А. АГАКЕРИМОВ

К сведению граждан!

Пограничное управление ФСБ России по Республике Дагестан отбирает кандидатов для замещения должностей гражданского персонала по специальностям: водитель автомобиля, уборщик служебных помещений,

Оператор котельной, электромонтер, рабочий по комплексной уборке и содержанию

домовладений, плотник, кухонный рабочий, дворник. Заинтересовавшихся просим обращаться в центр занятости населения к специалисту по трудоустройству.

И.О.директора ГКУ РДЦЗН в МО «Докузпаринский район»: Шихмуратов Р.Н.

Уважаемые жители Докузпаринского района!

В населённых пунктах района проводятся праздничные новогодние мероприятия.

Межмуниципальный отдел МВД России «Ахтынский» обращается к жителям Докузпаринского района с просьбой:

- в случае обнаружения бесхозных вещей и предметов, вызывающих подозрение, не прикасайтесь к ним, воздержитесь от использования мобильных телефонов вблизи данного предмета. Сообщите о находке в правоохранительные органы;
- не приближайтесь к подозрительным предметам, которые могут оказаться взрывными устройствами, и не предпринимайте никаких действий с ними - это может привести к их взрыву.

Если вы располагаете информацией о

подозрительных лицах, наличии у граждан взрывчатых веществ, оружия и других запрещенных предметов, просим незамедлительно сообщать в правоохранительные органы.

Запомните: ваша информация может спасти жизни ваших родных и близких, соседей, друзей, знакомых.

Телефоны «горячей линии»:

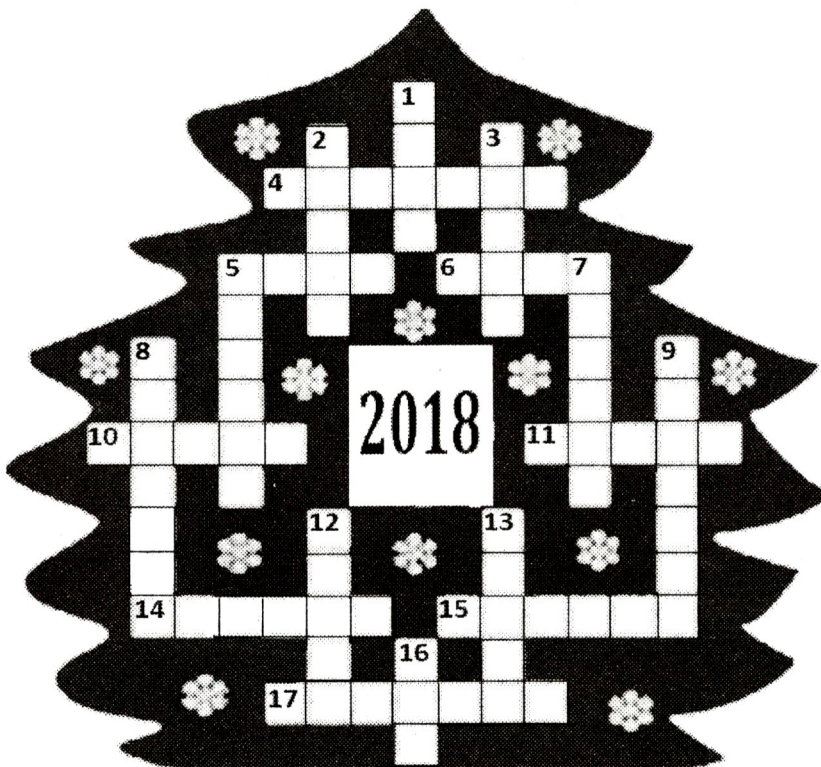
- МВД по РД: 99-45-00 (дежурная часть);

- Межмуниципальный отдел МВД России «Ахтынский»:

(дежурная часть) 02, 23-1-07, 23-0-43, 98-44-27, 98-44-28

Начальник МО МВД России «Ахтынский»: М.Н. АХМЕДОВ

Кроссворд

Дуъз цлара: 4. Цан цадай гъайвандин виклиник кутадай лит. 5. Вичин дувулдикай бязи дарманар ийидай набатат. 6. Багъа къван. 10. Чугундин катул. 11. Масадбуруз такун пагал чуьнуьх жедай чка. 14. Кцлр райондин хуър. 15. Ципицрин сорт. 17. Квачин къезил къапар.

Тик цлара: 1. Советрин Союздин игит Салигъован тлвар. 2. Духтурвиллин пеше клелнавачтлани, сагъардай алакьунар авайди. 3. Куьлегар акалдай затл. 5. Буш, гъвергъвеш як. 7. Шешел. 8. «... ва 40 къчагъ». 9. Мусурман диндин мектеб. 12. Са тайин чкада яшамип жезвайди. 13. Куьгъне девирдин техил алцумдай уьлчме. 16. Чулав жигер.

Туйкьуьрайди – К.ФЕРЗАЛИЕВ

Халкъдин яшайишдин гьалар клевера ва дарда твазвай, абурун игътияжериз дуьзгъувилелди килиг тийизвай, закондин истемешунриз яб тагана чпин кваллахар ва къуллугъ идара ийизвай гьакимар гьукуматдин аппаратда гьеле къери туш. Эгер са гьихьтин ятлани идарада куьн кимивилерал расалмиш жез, абуру пулар тлалабиз хъайитла, чаз газетдин работникриз хабар це. Чун куь тереф хуьн патал гьар са дуьшуйишда къаришмиш жеда ва чуру кваллахриз рехъ тагунин карда гьахъвиллин даяхар яз акъвазда. И мураддалди чна, вири уьлкведа хъыз, "горячая линия" кардик кутазва. Тлалазвава чаз чарар къхин (къуларни чугуна).

Чи редакция Тел: (8 269) 2-23-45

Скорая помощь ЦРБ Докузпаринского района
тел. 8 928 059 84 90, 8 989 868 03 00

«ГОЛОС ЭРЕНЛАРА»

2001-йисан
ноябрдилай акъатзава

Тешиклайди:

Докъузпара райондин
администрация,
Дагъустан Республика

Учредитель:

Администрация Докузпаринского
района, Республика Дагестан

Къилин редактор:

Э.А.ГЪАЖИБЕКОВ

Жавабдар секретарь:

А.Э. ЭМИРСУЛТАНОВ

Хуси корреспондентар:

Ш.О. ШАГЪБАЛАЕВ
К.Н.ФЕРЗАЛИЕВ
В.С.АГЪАМУРАДОВ
З.Э. МЕДЖИДОВА

Корректор:

Ш. ШАГЪБАЛАЕВ

Верстка авурди:

А.Э. ЭМИРСУЛТАНОВ

Газетдин индексар:

Зур йисан къимет - 226 манат.
Йисан къимет - 452 манат.

Чандиз вахкай вахт: 14:00

Чанзавай вахт - 17:00

Тираж 1200

Редакциядинни макъалайрин авторрин фикрар сад тахъун мумкин я. Макъалайрин делилрин дуьзвиллин патахъай жаваб авторри чи гуда. Макъалайриз рецензия гузвач ва абур элкьвена вахкузвач. Мадни, чпин макъалайра дегисвилер тунал, къилер дегисарунал рази тушир мухбиривай чна абур редакциядиз ракъур тавун тлалазва.

Газета зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в сфере связи,
информационных технологий и
массовых коммуникаций по
Республике Дагестан

Регистрационный
номер ПИ №ТУ5 - 00256
от 14 июня 2013 г.

Редакциядин,
издательстводин ва
типографиядин адрес:

368750, Докъузпара
район, Усугъчай хуър,
тел.8 (8269) 22-345
e-mail: erenlar2001@mail.ru